

Humaniorasatsning UiB

Dette notatet er en oppfølging av dialogmøtet med UiB-ledelsen etter HF's budsjettutkast. Her presiseres fagpolitiske forhold, mulige tiltak og resultatpotensial på både forsknings- og studiesiden ved HF. Detaljer om mål, forventede resultater og justert langtidsprognose finnes i vedlegg.

Budsjettutkastet viste at HF ikke vil kunne opprettholde bredde (utsatte småfag) og samtidig satse på å utvikle sentrale skolefag som engelsk, nordisk og historie til en robust lektorutdanning. Uten ekstraordinære tiltak ved HF vil nødvendige prioriteringer gi alvorlige og varige konsekvenser allerede fra 2018 (dvs nedlegging av småfag og/eller nedbygging av allerede pressede studentrike lektorfag). Budsjettutkastet viste også behovet for en ekstraordinær forskningsinnsats som forutsetning for å øke ekstern inntjening på sikt.

Humaniora nasjonalt og ved UiB omfattes nå med en unik oppmerksomhet som skaper et strategisk handlingsrom for en satsning fakultetet ikke selv er økonomisk rustet til å ta. Her skisseres en «humaniorapakke» på 7+10+10 mill i budsjettårene 2018-2020, da prognosene indikerer at resultatene av satsningen vil gi en stabil og voksende økonomi fra 2020-21 (jf prognoser i vedlegg).

UiB som breddeuniversitet og samarbeidspartner

UiB's identitet som breddeuniversitet forutsetter et sterkt humaniorafakultet. UiB's forpliktelse overfor humaniora har i 2017 blant annet fått uttrykk i konstruktive innspill til regjeringens langtidsprogram for forskning og Horizon2020. Denne ambisjonen er nedfelt i Etatsstyring2017 og utkast til utviklingsavtale, som forutsetter oppfølging av MOU med UiO for å styrke humanistiske fag. Slikt samarbeid vil for eksempel ta form av felles satsninger eller arbeidsfordeling mht utsatte fag. Utviklingsavtalen understreker også UiB's utvikling av lektorprogrammet, hvilket må innebære vedlikehold av sentrale skolefag. En forventet strategi der UiBHF skal inngå samarbeidsrelasjoner med UiO, HVL, HiVO og andre, forutsetter tilstrekkelig økonomisk handlingsrom og faglige ressurser.

Stortingsmelding 25 (Humaniorameldingen)

En HF-satsning vil bidra til å oppfylle KD's forventning om at UiB skal følge opp Humaniorameldingen (jf Utviklingsavtalen). Meldingen vil blant annet at humanioraperspektiver integreres med natur- og samfunnsforskning. NFR åpner for humanistiske perspektiver på flere tematiske programområder, hvilket vil gi økte prosjektmuligheter som også kan styrke HF's tilstedeværelse i UiB's satsning Hav, Liv, Samfunn. HF har kompetanse som kan videreutvikles innenfor ulike satsningsområder som integrert humaniora, gitt nødvendig faglig kapasitet.

På studiesiden etterlyser meldingen en rekke forhold som vil kunne påvirke fakultetets økonomi. Særlig relevant for UiBHF er

- Frafalls- og gjennomføringsproblematikk (jf studiekvalitetstiltak under)
- Et fjerde år på vanskelige språkfag (jf vedlegg)
- Utsatte fag av strategisk betydning (tysk og fransk)

- Nasjonal arbeidsdeling (jf samarbeids- og breddehensyn)
- Skolerelasjon/lektorutdanning
- Talentsatsning

En humaniorasatsning er nødvendig for å posisjonere UiB strategisk i oppfølging av Humaniorameldingen.

Den nasjonale evalueringen av humaniora (Humeval)

Humeval gir grunn til å anta at det finnes et potensial i UiBHF's inntjeningssevne på BOA. Humeval vil følges opp med midler fra NFR, kanskje i en spleiseordning. I forlengelsen av Humeval vil fakultetet gjennomføre en forskningsattsning med vekt på

- Strategisk forskningsledelse
- Individuell talentsattsning og karrierebygging
- Sattsing på miljøer med identifisert prosjektpotensiale
- Tilrettelagt erfaringsdeling
- Internasjonalisering (toveis: reise og forskerbesøk)
- Publiseringssstøtte og språkvask

En humaniorasattsning rettet mot kvalitet i forskningen er nødvendig for å utnytte BOA-potensialet som er avdekket i Humevals analyse av UiBHF.

Studiekvalitet og -gjennomføring

Fakultetet har i senere år satt i gang et vesentlig arbeid med studiekvalitet og programportefølje. Sett i sammenheng med en gledelig oppgang i søkertallene i 2017, gir dette grunn til optimisme på studiepoengsiden. Fakultetet fyller alle studieplasser i NOM-opptaket, men har hatt en forskyvning i opptaket fra bachelorstudier til årsstudier. Økning i søkertallene vil både øke inntakskvaliteten og andelen bacheloropptak. Gjennom både rekrutterings- og studiekvalitetstiltak vil fakultetet føre antall studiepoeng avlagt per student tilbake mot nivået i 2012 (hvilket vil si økning på 4 stp/stud., vi legger inn 2stp/stud i prognosen).

Fakultetet ønsker å omdefinere ubenyttede masterplasser (70-100) til lektorutdanningsplasser (30-40). Siden finansieringskategori, stp-produksjonen og gjennomføringen er bedre på lektorutdanningene, ligger det her et inntjeningspotensial. Opptaket til PPU vil øke når det UiB-spesifikke kravet til to undervisningsfag nå er vedtatt fjernet. Dersom økningen ikke er tilstrekkelig til å fylle plassene, vil fakultetet omdisponere også disse plassene til lektorutdanningen. Fakultetet har forventninger til at en ny «lektorlab» på HF kan bedre studiekvaliteten, og til UiB's arbeidsgruppe for lektorutdanning som skal legge fram endringsforslag i mars 2018.

Kunnskapsdepartementet vurderer å innføre fireårig bachelor for spesielt krevende fremmedspråkfag. Ved HF vil arabisk, japansk og kinesisk opplagt falle inn under en slik ordning, sannsynligvis også russisk. Dersom en slik endring medfører basis- og resultatmidler for et fjerde år, vil den innebære økte inntekter.

Momenter som gir gode prognoser på åpen ramme er:

- Søkertall og studiekvalitetstiltak
- Omdefinering av studieplasser
- Lektorsattsning
- 4-årig bachelor i vanskelige fremmedspråk

En humaniorasattsning møter studentøkningen offensivt og legger til rette for en etterlyst lektorsattsning.

Hvilke hovedtiltak finansierer en humaniorasatsning ved UiB?

I stedet for budsjettutkastets nedbemanningsplan fokuserer den skisserte humaniorasatsningen på fagstrategisk inntjeningspotensiale.

a) Kapasitet til å følge opp strategisk viktige målsettinger (Strategisk bemanningsplan)

HF har i senere år kuttet antall ansatte betydelig. Med en humaniorasatsning vil fakultetet kunne benytte naturlig avgang 2018-2020 primært til utlysninger som spisses mot økt inntjeningssevne og adresserer de ovenfor nevnte strategiske hensyn på både forsknings- og studiesiden. Strategisk reansettelse utgjør hovedkostnaden i den foreslåtte satsningen. HF er i prosess med å utarbeide en bemanningsplan med kriterier som skal ivareta dette. En satsning forutsetter at strategiske hensyn følges opp ved utlysninger og tilsetninger.

b) Forskningssatsning

HF har i dag ikke økonomi til selv å initiere en kostnadskrevende tiltakspakke for individuelle forskertalenter og prosjektmiljøer med vekt på kvalitet og internasjonalisering. En forskningssatsning er skissert i budsjettutkastet. Aktuelle tiltak er blant annet:

- Bistillinger med prosjektinnretning til utenlandske forskere
- Allokering av stipendiathjemler til ambisiøse miljøer
- Målretting av forskningstid og søknadskapasitet mot relevante utlysninger
- Såkornsmidler
- Prosjektinitieringsmidler
- Reise- og konferansestøtte
- Publiseringstøtte

Fakultetet forutsetter i sine prognoser at aktiv identifisering og oppfølging av prosjektpotensiale med individuelt tilpassete tiltakspakker, kombinert med bedre generelle forhold for humaniora i utlysninger, vil gi seg utslag i økt prosjektilfang. Målet er å øke fra estimert BOA 56 millioner i 2017 til 97 millioner i 2021. Dette forutsetter årlig økning i antall løpende prosjekter fra NFR, ERC og andre.

VEDLEGG 1

Inntjeningspotensial i en humaniorasatsning. Økonomiske oversikter.

Inntektsendringer langtidsbudsjett

Dette scenarioet fokuserer på inntektssiden. Alle endringer kommer på toppen av det vi meldte inn i scenario 2 til langtidsbudsjettet.

Utdanning

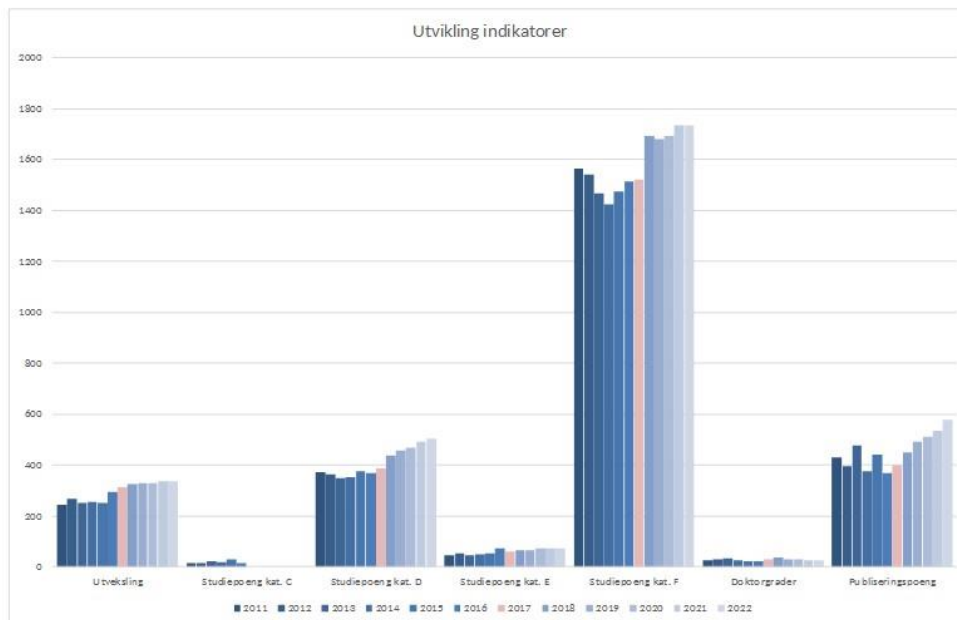
1. Utvidelse til 4-årig bachelor i arabisk, japansk, kinesisk og russisk fra høsten 2018
 - a. Per 2017 har vi satt av 75 studieplasser på disse 4 fagene. Gjennomsnittlig gjennomføring for HF er på 58%. Dette skulle da gi en økning i på 43,8 studiepoengenheter fra 2021, og økning i kandidattall tilsvarende
 - b. Vi regner også med en ettårig økning i basisfinansieringen av 75 studieplasser i kategori F med halvtårseffekt i 2018 og 2019. Samtidig beregner vi 4 nye stillinger (en per fag) fra høsten 2018
2. Fra opptak annet hvert år til opptak hvert år på kinesisk fra høsten 2018
 - a. Antar 10 studieplasser mer i 2018, 2020, 2022 basert på nåværende studieproduksjon (årsekvivalenter). Her er basisfinansiering ikke med
3. Omgjøring av 100 ubrukte masterplasser til 40 lektorplasser (med dertil økt studiepoengproduksjon)
 - a. Her har vi lagt inn 270 studiepoeng per lektorplass til HF. 30 går til Psykologi. Antar videre en gjennomføring på 40/60 per lektorstudent. Dette gir en årlig produksjon på 24 studiepoengenheter, totalt 120 etter fem år. I tillegg regner vi inn 24 ekstra kandidater etter fem år
 - b. Vi har for sikkerhetsskyld lagt til praksiskostnader med kr 70 000 per kandidat fordelt på 10 semester
4. Forventning om økt studieproduksjon/økt studentrekruttering
 - a. Her har vi økt instituttens innspill med 9 %, år for år, med følgende fordeling:
 - i. Økning i studieproduksjon per student fra 35 til 37, dvs. en økning på 6 %.
 - ii. Forventning om økt studentrekruttering fremover bedre inntakskvalitet (3 %)
5. EVU - Satsing på kurs for lærere som skal undervise innvandrere fra høst 2018 (Se prioritering utenfor rammen i budsjett 2018)
 - a. 11 studiepoengenheter fra 2018 på det nye videregående tilbudet innenfor Prisme med bruk av samme finansieringsmodell (dvs. delvis studentbetaling og delvis studiepoengfinansiert). I tillegg økte BOA-inntekter på 100 000 kr per år

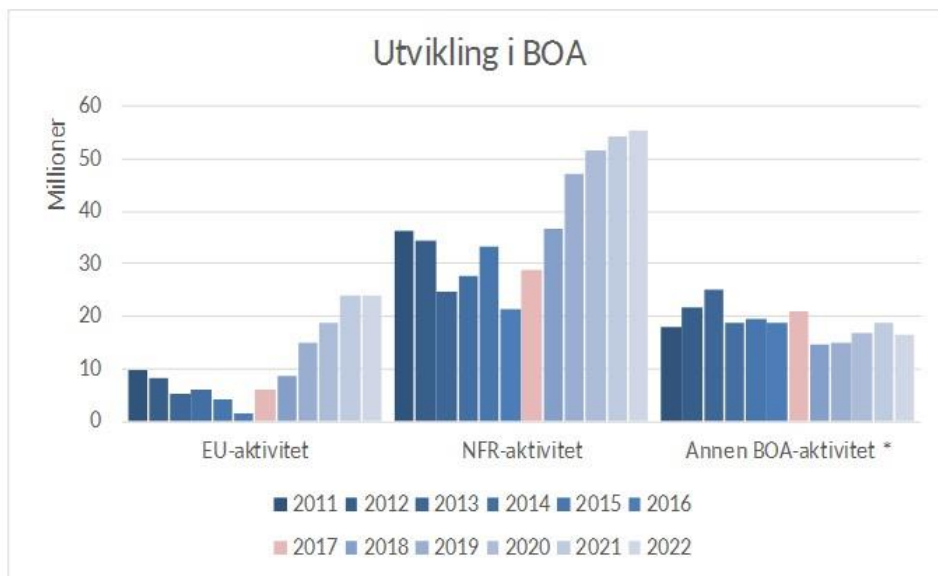
Forskning

1. Generelt forventer vi at signalisert forskningssatsing ved HF fremover vil generere en økt BOA portefølje og publisering.
 - a. Her har vi lagt inn en årlig vekst på ca. 5 % på EU, NFR og publisering og 3 % årlig vekst på Andre BOA
2. SFF-en vil generere nye prosjekter (NFR, ERC, EU)
 - a. Her har vi lagt inn MSCA og NFR med 1 mill. på hver fra 2020, ERCSTG med 1 mill. fra 2022
3. Satsing på enkeltforskere ved HF vil generere økt prosjektportefølje (Intern prioritering av gode fagmiljøer og enkeltforskere, UiBs Momentum-program og ERC satsing) – to ekstra gjennomsnittlige NFR prosjekt i året - fra 2019, 6 millioner per år

4. Generelt økte muligheter hos NFR i kjølvannet av Humaniorameldingen og HUMEVAL. Flere muligheter vil føre til NFR-prosjekter på alle institutt/sentre. 0,6 mill. fra 2018, 3 mill. fra 2019 og 6 mill. fra 2020
5. Minst en BFS til enhver tid ved HF
 - a. Legger inn BFS-prosjekt på LLE i perioden 2018-2021 på 1,5 mill.kr per år og et nytt i perioden 2020-2023
 - b. Legger inn BFS-prosjekt på AHKR i perioden 2021-2024 på 1,5 mill.kr per år.
6. Toppforsker ved FOF gir forventninger om å få flere prosjekter.
 - a. ERCADG 2 mill. årlig fra 2020
 - b. MSCA 1 mill. årlig fra 2020
7. At vi vil få tilslag på en ERC ca annet hvert år.
 - a. Legger inn en ERC hos LLE i 2018 på 2 mill i 5 år.

Dette gir følgende utvikling i indikatorer

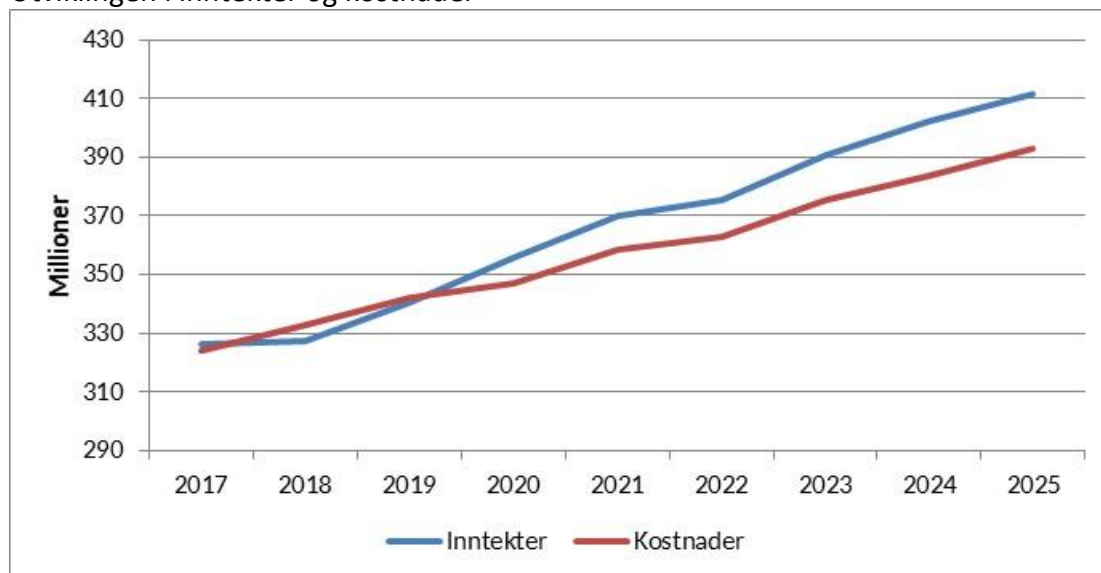

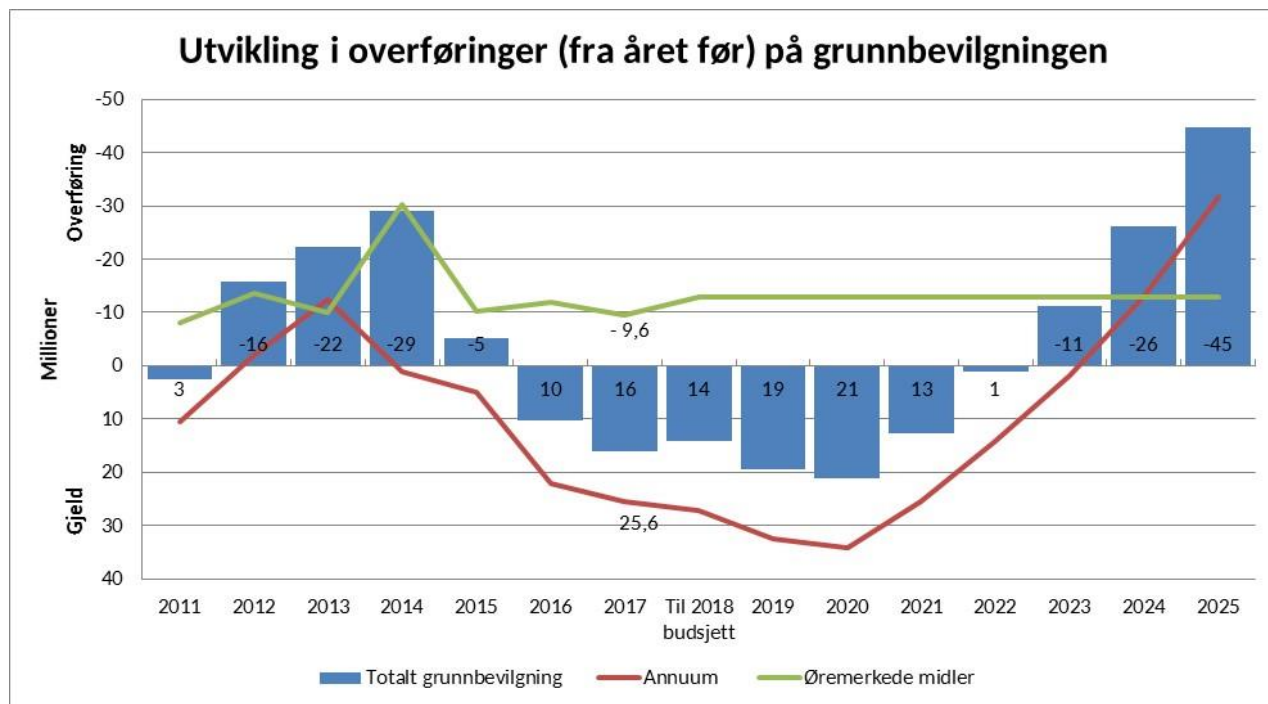
Kostnader

På kostnadssiden legger vi til grunn scenario 2 fra budsjettforslaget med en bemanningsreduksjon på totalt 12 stillinger i perioden. 4 nye stillinger er lagt inn i forbindelse med utvidelse av de fremmede språkfagene, og 2 nye stillinger på grunn av flytting av 100 ledige masterplasser til 40 lektor. Dette innebærer en reduksjon på til sammen 6 stillinger i perioden. Uten den omtalte satsningen vil dette bety betydelig kutt i bredde og vil i forhold til stillingsoversikten vanskelig kunne gjennomføres ved naturlig avgang begrenset til mindre inntjenings effektive fag.

Utviklingen i inntekter og kostnader

Utvikling i overføringer

Det er tydelig at effekten av disse tiltakene først begynner å virke etter 2020.

Ny langtidstabell GB

Grunnbevilgninga	2016 regnskap	Prognose 2017	2018	2019	2020	2021	2022
KD-inntekter	372 205 721	321 031 792	322 360 209	335 236 371	350 691 072	364 800 127	370 356 159
Instituttinntekter	7 896 002	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Investeringar	3 383 997	1 071 300	1 500 000	1 545 000	1 591 350	1 639 091	1 688 263
Lønns kostnader	326 400 878	282 893 635	290 811 215	299 919 426	304 017 323	312 529 808	315 036 143
Andre driftskostnader	31 727 420	30 497 923	31 458 061	32 426 203	33 528 504	36 258 030	37 922 973
Interne transaksjonar	24 221 830	9 758 874	8 891 924	8 122 789	7 971 434	7 987 304	8 335 792
Sum	-5 632 401	1 810 059	-5 300 992	-1 777 048	8 582 461	11 385 895	12 372 987

Ny langtidstabell BOA

	2016 regnskap	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Oppdrag	8 175	5 377	5 945	5 798	5 959	6 120	6 281
NFR	21 311	28 750	36 568	47 212	51 733	54 180	55 438
EU	1 680	5 896	8 639	15 175	18 880	23 900	23 938
Andre	11 944	16 493	9 331	9 565	11 279	12 981	10 763
Sum	43 109	56 517	60 483	77 750	87 851	97 181	96 419